

การจัดการความรู้ (KM-Knowledge Manegment)

เรื่อง การแต่งเครื่องแบบข้าราชการส่วนท้องถิ่น

จัดทำโดย

คณะกรรมการ

การจัดการความรู้สำนักปลัดเทศบาล

เทศบาลตำบลดอนศิลา

อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

คำนำ

=====

หนังสือเล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้ทุกท่านได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการแต่งกาย เครื่องแบบราชการของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานเมืองพัทยา พนักงานส่วนตำบลที่ถูกต้อง และเมื่อได้เรียนรู้แล้วพึงนำไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เกิดความน่าเชื่อถือต่อประชาชนผู้มาใช้บริการ ความสง่างามในตัวของบุคคลผู้สวมใส่เครื่องแบบ ซึ่งผู้อื่นใดไม่มีสิทธิแต่งเครื่องแบบข้าราชการนี้ เพื่อจะให้อื่นเชื่อว่าตนเป็นเจ้าของหน้าที่ส่วนท้องถิ่น โดยชอบด้วยกฎกระทรวง ฉบับที่ 15 (พ.ศ.2560) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2509 หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หลังจากที่ทุกท่านได้อ่านหนังสือเล่มนี้แล้ว หวังว่าทุกท่านจะได้รับความรู้และแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องนำไปปฏิบัติใช้ได้อย่างสมกับคำว่าศักดิ์ศรี ข้าราชการไทยกันนะคะ ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นให้้องๆ ที่มีความใฝ่ฝันอยากเป็นข้าราชการได้มีแรงบันดาลใจพยายามสอบเข้ารับราชการต่อไป

สำนักปลัดเทศบาล

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ความรู้เกี่ยวกับเครื่องแบบปฏิบัติราชการ (ชุดสีกากี)	1
ความรู้เกี่ยวกับเครื่องแบบพิธีการ (ชุดขาวข้าราชการ)	4
การประดับเครื่องหมายข้าราชการส่วนท้องถิ่น	8
ความรู้เกี่ยวกับแพรแถบเหรียญที่ระลึก (แพรแถบสี)	11
เครื่องหมายอินทราฐูประกอบเครื่องแบบพนักงานส่วนท้องถิ่น	13
เครื่องหมายอินทราฐูประกอบเครื่องแบบลูกจ้างประจำ	14
เครื่องหมายอินทราฐูประกอบเครื่องแบบผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น	18
หมวกและหน้าหมวกสำหรับพนักงานส่วนท้องถิ่น	19
คำถามที่พบบ่อยๆ เกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบข้าราชการ	20

ความรู้เกี่ยวกับเครื่องแบบปฏิบัติราชการ (ชุดสีกากี)

=====

ข้าราชการ พนักงานส่วนตำบล ที่บรรจุใหม่ และที่ปฏิบัติงานอยู่เดิม หรือผู้บริหาร
ท้องถิ่นรวมถึงสมาชิกสภาท้องถิ่น หลายท่านอาจเคยสงสัยว่าตนเองนั้นแต่งกายเครื่องแบบ
ข้าราชการได้ถูกต้องหรือไม่ นั้น เวลาที่เห็นข้าราชการฯ คนอื่นสวมใส่เครื่องแบบมาปฏิบัติราชการ
และในงานพิธีการมีการแต่งกายด้วยชุดขาวทั้งชุด หรือบางงานพิธีทำไมถึงแต่งเสื้อสีขาวกางเกง
กระโปรงสีดำ ทำไมไม่ใส่สีขาวล้วน เพราะอะไร เดียวเราจะมีความรู้เรื่องนี้มาแลกเปลี่ยนกันให้
เข้าใจเป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกันนะคะ ว่าเครื่องแบบข้าราชการท้องถิ่นแต่ละชุดเค้ามีชื่อเรียกที่
เป็นทางการว่าอย่างไร และการประดับอินทราวุธ การติดแพรแถบ การติดสังกัด และป้ายชื่อตน
ประดับอย่างไรจึงเรียกว่าถูกต้อง ลองมาศึกษาเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นซึ่งกฎกระทรวง ฉบับที่
15 (พ.ศ.2560) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. 2509 ได้ระบุ
ไว้กันค่ะ

1. เครื่องแบบปฏิบัติราชการ (ชุดสีกากี) มี 2 ประเภท

1.1 เครื่องแบบสีกาคอพับ (แขนยาว / แขนสั้น)

1.2 เครื่องแบบสีกาคอแบะ

= ตัวอย่างเครื่องแบบกากีคอพับ (แขนยาว/แขนสั้น) =

เครื่องแบบสีกากีคอพับแขนยาว

ส่วนเนื้อมัดหมายให้คงเครื่องแบบหมายเลข 5

สุภาพบุรุษ

- ◆ เสื้อคอพับแขนยาวสีกากี
- ◆ กางเกงชายารสีกากี
- ◆ เข็มขัดทำด้วยผ้าดำเส้นกากี ท้ายเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีรูปครุฑพ่าห์อยู่บนกึ่งกลางหัวเข็มขัด ไม่มีเข็มสำหรับสอดกุญ
- ◆ รอยเท้าทาสีดำหรือสีน้ำตาล สีเดียวกับรองเท้า
- ◆ เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมายสังกัดกรุงเทพมหานครที่ปักคอเสื้อด้านหน้าทั้ง 2 ข้าง เข็มกนก สัตว์ถือกลอง ด้านขวาเหนือป้ายชื่อ ที่ไหล่ประดับอินทราวุฒิสัญลักษณ์
- ◆ ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือกระดุม

เครื่องแบบสีกากีคอพับแขนยาว

ส่วนเนื้อมัดหมายให้คงเครื่องแบบหมายเลข 5

สุภาพสตรี

- ◆ เสื้อคอพับแขนยาวสีกากี
- ◆ กว๊านโป่งยาวรัดเข้าสีกากี
- ◆ เข็มขัดทำด้วยผ้าดำเส้นกากี ท้ายเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีรูปครุฑพ่าห์อยู่บนกึ่งกลางหัวเข็มขัด ไม่มีเข็มสำหรับสอดกุญ
- ◆ รอยเท้าทาสีดำหรือสีน้ำตาล หรือใช้ชุดเข็มขัดสีน้ำตาล สีสันเดียวกับรองเท้า
- ◆ เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมายสังกัดกรุงเทพมหานครที่ปักคอเสื้อด้านหน้าทั้ง 2 ข้าง เข็มกนก สัตว์ถือกลอง ด้านขวาเหนือป้ายชื่อ ที่ไหล่ประดับอินทราวุฒิสัญลักษณ์
- ◆ ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือกระดุม

= ตัวอย่างเครื่องแบบกาเกี๋กอแบะ =

เครื่องแบบสีกากีกอแบะแขนสั้น

สวมเมื่อมีคหมยให้ตั้งเครื่องแบบคหมยเลข 7

สุภาพสตรี

- ◆ เลือคอแบะปลอยเฮวสีกากีแขนสั้น
- ◆ กระโปรงยาวปิดเข่าสีกากี
- ◆ เข็มขัดทำด้วยผ้าสีกากีสีเดียวกับเลื้อหัวเข็มขัดสีเหลี่ยมทึ่มผ้าคาดทับเลื้อ
- ◆ รองเท้าหนังทึ่มสีหรือรัดสัน หรือวัตถุเทียมหนังสีดำ หรือสีน้ำตาลแบบปิดปลายเท้าไม่มีลวดลาย สูงไม่เกิน 10 เซนติเมตร
- ◆ เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมายสังกัดกรุงเทพมหานครติดที่ปกคอแบะด้านหน้าทั้ง 2 ข้าง เข็มกทมติดที่อกเลื้อด้านขวาเหนือป้ายชื่อที่ไหล่ระดับอินทรนุสีเดียวกับเลื้อ
- ◆ ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเลื้อเบื้องซ้ายเหนือกระเป๋

เครื่องแบบสีกากีกอแบะแขนสั้น

สวมเมื่อมีคหมยให้ตั้งเครื่องแบบคหมยเลข 7

สุภาพบุรุษ

- ◆ เลือคอแบะปลอยเฮวสีกากีแขนสั้น
- ◆ กางเกงขายาวสีกากี
- ◆ รองเท้าหนังทึ่มสีหรือทึ่มข้อ หรือวัตถุเทียมหนังสีดำ หรือสีน้ำตาล
- ◆ รองเท้าสีดำหรือสีน้ำตาล สีเดียวกับรองเท้า
- ◆ เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมายสังกัดกรุงเทพมหานครติดที่ปกคอแบะด้านหน้าทั้ง 2 ข้าง เข็มกทมติดที่อกเลื้อด้านขวาเหนือป้ายชื่อที่ไหล่ระดับอินทรนุสีเดียวกับเลื้อ
- ◆ ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเลื้อเบื้องซ้ายเหนือกระเป๋

ความรู้เกี่ยวกับเครื่องแบบพิธีการ (ชุดขาวข้าราชการ)

=====

2. เครื่องแบบพิธีการมี 5 ประเภท

- 2.1 เครื่องแบบปกติขาว
- 2.2 เครื่องแบบปกติกากีคอตตั้ง
- 2.3 เครื่องแบบครึ่งยศ
- 2.4 เครื่องแบบเต็มยศ
- 2.5 เครื่องแบบสโมสร

ในที่นี้ขอพูดถึงเฉพาะเครื่องแบบที่พบเห็นกันบ่อยๆ มีดังนี้

◇ **เครื่องแบบปกติขาว** (กางเกงขาว+เสื้อขาว) ผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเหนือกระเป๋ابนซ้าย

ชาย ให้ใช้เสื้อแบบราชการสีขาว ตัดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง ตัดเครื่องหมายแสดงประเภทที่อกเสื้อด้านขวา ใช้ดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดใหญ่ 5 ดุม ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชฯ ที่อกเสื้อเหนือกระเป๋ابนซ้าย

หญิง ให้ใช้เสื้อมอกคอแบบสีขาวแบบคอแหลมหรือคอป้าน แขนยาวถึงข้อมือ มีตะเข็บหลัง 4 ตะเข็บ ตัดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง ตัดเครื่องหมายแสดงประเภทที่อกเสื้อด้านขวา ที่แนวสาบอกมีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1.5 เซนติเมตร 3 ดุม สำหรับแบบเสื้อคอแหลม และดุม 5 ดุม สำหรับแบบเสื้อคอป้าน มีกระเป๋าล่างข้างละ 1 กระเป๋า เป็นกระเป๋าจาะเฉียงเล็กน้อยไม่มีใบปกกระเป๋า และให้ใช้เสื้อคอพับแขนยาวสีขาวผูกผ้าผูกคอ สีดำเงื่อนกะลาสี ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อด้านซ้าย

= ตัวอย่างเครื่องแบบปกติขาว =

เครื่องแบบปกติขาว สวมเมื่อนัดหมายให้แต่งเครื่องแบบหมายเลข 4	เครื่องแบบปกติขาว สวมเมื่อนัดหมายให้แต่งเครื่องแบบหมายเลข 4
<p>สุภาพบุรุษ</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ เสื้อคอปิดสีขาวแขนยาว มีกระเป๋าทิ้งอกเสื้อทั้งสองข้าง กระเป๋ามีโบปกกระเป๋ ◆ กางเกงขาวแบบราชการชายาว ◆ เสื้อใช้กระดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดใหญ่ 5 เม็ด ◆ รองเท้าหนังหุ้มส้นหรือวัดดูเทียมหนังสีดำ ◆ ถุงเท้าสีดำ ◆ ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปกกระเป๋ ◆ เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมายสังกัดกรุงเทพมหานครที่ปกคอเสื้อทั้ง 2 ข้าง เข็มกัทม. ติดที่อกเสื้อด้านขวา อินทราวุฒินันท์สีกทลาดสีดำปักต้นทอกลายช้อยพฤษภุชเฒิมแผ่นปลายมนติดคุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์	<p>สุภาพสตรี</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ เสื้อชั้นนอกคอแบะสีขาวแบบคอแหลม กระดุม 5 เม็ด หรือแบบคอปีนกระดุม 3 เม็ด กระเป๋าด้านล่าง 2 ข้าง ◆ เสื้อข้างใน เสื้อเชิ้ตแขนยาวสีขาวผูกผ้าพันคอสีดำเจอนกลาสิ ◆ กระโปรงสีขาวยาวคลุมเข่า ◆ รองเท้าหนังหุ้มส้นหรือวัดดูเทียมหนังสีดำแบบปิดปลายเท้า ◆ ถุงน่องหรือถุงเท้ายาวสีเนื้อ ◆ ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเบื้องซ้าย ◆ เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมายสังกัดกรุงเทพมหานครที่ปกคอเสื้อทั้ง 2 ข้าง เข็มกัทม. ติดที่อกเสื้อด้านขวา อินทราวุฒินันท์สีกทลาดสีดำปักต้นทอกลายช้อยพฤษภุชเฒิมแผ่นปลายมนติดคุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์

◈ เครื่องแบบครึ่งยศ หรือ ปกติขาวครึ่งยศ (กางเกงดำ-เสื้อขาว) + เครื่องราชฯ ลักษณะ และส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่กางเกงหรือกระโปรง ให้ใช้ผ้าสีกหลาด หรือเสิร์จสีดำประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

= ตัวอย่างเครื่องแบบครึ่งยศ =

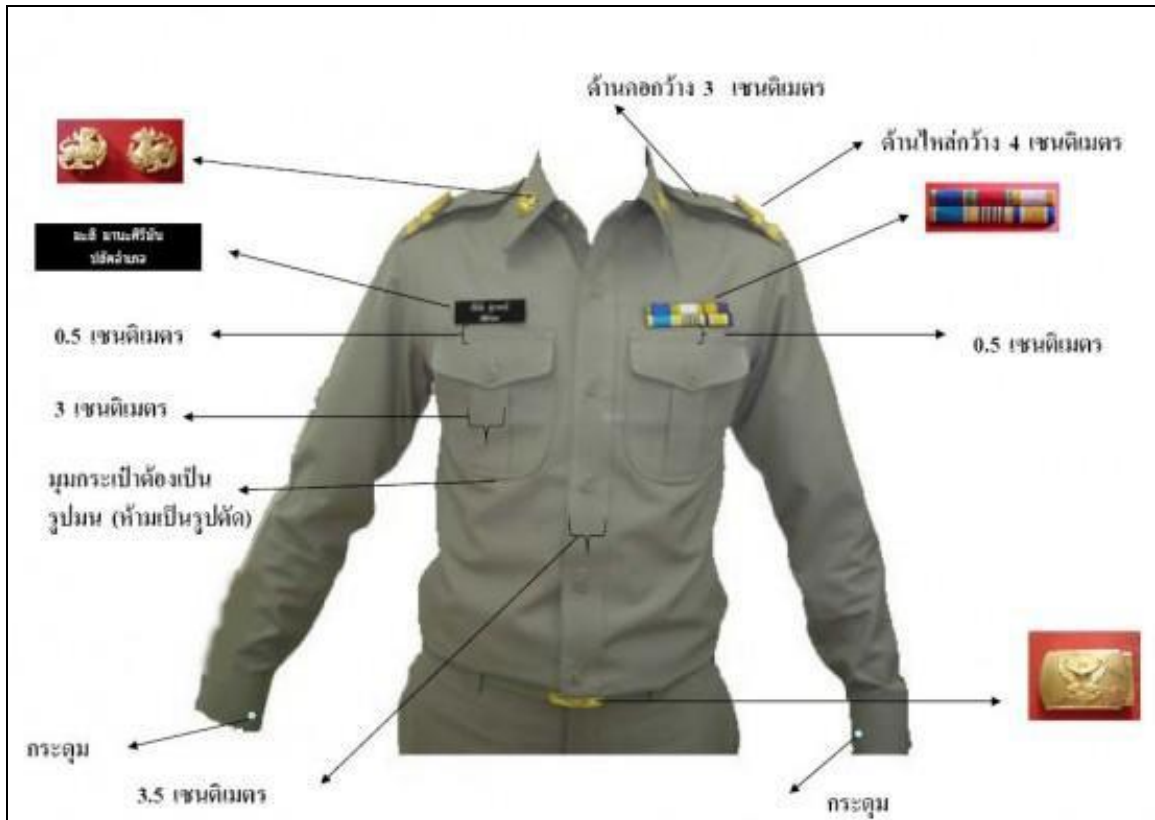
เครื่องแบบครึ่งยศ สวมเมื่อนัดหมายให้แต่งเครื่องแบบหมายเลข 2	เครื่องแบบครึ่งยศ สวมเมื่อนัดหมายให้แต่งเครื่องแบบหมายเลข 2
<p>สุภาพบุรุษ</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ เสื้อคอปิดสีขาวแขนยาว มีกระเป๋าทิ้งอก ❖ เสื้อทั้งสองข้าง กระเป๋ามีใบปกกระเป๋ ❖ กางเกงขายาวสีดำแบบราชการชายาว ❖ เสื้อใช้กระดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ ขนาดใหญ่ 5 เม็ด ❖ รองเท้าหนังหุ้มส้นหรือวัดดูเทียมหนัง สีดำ ❖ ถุงเท้าสีดำ ❖ เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมายสังกัด กรุงเทพมหานครที่ปกคอเสื้อทั้ง 2 ข้าง เข็มกัทม. ติดที่อกเสื้อด้านขวา อินทรธนูพื้นสีกหลาดสีดำปักคั่นทองลายช้อยยพฤษ์เต็มแผ่นปลายมนตติคมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ <p>ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ (ไม่สวมสายสะพาย)</p> 	<p>สุภาพสตรี</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ เสื้อชั้นนอกคอแคบะสีขาวแบบคอแหลม กระดุม 5 เม็ด หรือแบบคอปีนกระดุม 3 เม็ด กระเป๋าจะด้านล่าง 2 ข้าง ❖ เสื้อข้างใน เสื้อเชิ้ตแขนยาวสีขาวผูก ผ้าพันคอสีดำเชื่อนกลาสี ❖ กระโปรงสีดำยาวคลุมเข่า ❖ รองเท้าหนังหุ้มส้นหรือวัดดูเทียมหนัง สีดำแบบปิดปลายเท้า ❖ ถุงน่องหรือถุงเท้ายาวสีเนื้อ ❖ เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมายสังกัดกรุงเทพมหานครที่ปกคอเสื้อทั้ง 2 ข้าง เข็มกัทม. ติดที่อกเสื้อด้านขวา อินทรธนูพื้นสีกหลาดสีดำปักคั่นทองลายช้อยยพฤษ์เต็มแผ่นปลายมนตติคมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ <p>ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ (ไม่สวมสายสะพาย)</p>

◈ **ปกติขาวเต็มยศ** (กางเกงดำ-เสื้อขาว) + เครื่องราชฯ สายสะพาย (ถ้ามี) นิยมแต่งในวัน
วันที่ 5 ธันวาคมหาราช ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศ สวมสายสะพาย

= ตัวอย่างเครื่องแบบเต็มยศ =

เครื่องแบบเต็มยศ สวมเนื้อมัดหมายให้แต่งเครื่องแบบหมายเลข 1	เครื่องแบบเต็มยศ สวมเนื้อมัดหมายให้แต่งเครื่องแบบหมายเลข 1
<p>สุภาพบุรุษ</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ เสื้อคอปิดสีขาวแขนยาว มีกระเป๋าทิ้งอก เสื้อทั้งสองข้าง กระเป๋ามีใบปกกระเป๋ ◆ กางเกงขายาวสีดำแบบราชการชายาว ◆ เสื้อใช้กระดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดใหญ่ 5 เม็ด ◆ รองเท้าหนังหุ้มส้นหรือรัดดูเทียมหนังสีดำ ◆ ถุงเท้าสีดำ ◆ เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมายสังกัดกรุงเทพมหานครติดที่ปกคอเสื้อทั้ง 2 ข้าง เข็มกหม. ติดที่อกเสื้อด้านขวา อินทรธนูพื้นสีทาสีดำปักคันทองสายช้อยพยักฆ์เต็มแผ่นปลายมนติดคุดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ <p>ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่ได้รับพระราชทานตามชั้นสายสะพาย (ป.ม., ป.ช., ม.ว.ม. และ ม.ป.ช.) สำหรับผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย แต่งเหมือนเครื่องแบบครึ่งยศ</p>	<p>สุภาพสตรี</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ เสื้อชั้นนอกคอแบะสีขาวแบบคอแหลม กระดุม 5 เม็ด หรือแบบคอปานกระดุม 3 เม็ด กระเป๋าจะด้านล่าง 2 ข้าง ◆ เสื้อข้างใน เสื้อเซ็ดแขนยาวสีขาวผูกผ้าพันคอสีดำเชือกกลาสี ◆ กระโปรงสีดำยาวคลุมเข่า ◆ รองเท้าหนังหุ้มส้นหรือรัดดูเทียมหนังสีดำแบบปิดปลายเท้า ◆ ถุงน่องหรือถุงเท้ายาวสีเนื้อ ◆ เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมายสังกัดกรุงเทพมหานครติดที่ปกคอเสื้อทั้ง 2 ข้าง เข็มกหม. ติดที่อกเสื้อด้านขวา อินทรธนูพื้นสีทาสีดำปักคันทองสายช้อยพยักฆ์เต็มแผ่นปลายมนติดคุดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ <p>ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่ได้รับพระราชทานตามชั้นสายสะพาย (ป.ม., ป.ช., ม.ว.ม. และ ม.ป.ช.) สำหรับผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย แต่งเหมือนเครื่องแบบครึ่งยศ</p>

การประดับเครื่องหมายข้าราชการส่วนท้องถิ่น

จากภาพตามโมเดลข้างบนนี้ เป็นภาพรวมการแต่งกายข้าราชการส่วนท้องถิ่น หรือ การประดับเครื่องหมายข้าราชการสำหรับข้าราชการใหม่ทุกท่านจะได้มองเห็นการแต่งกายที่ ถูกต้องตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 15 (พ.ศ. 2560) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบ เจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2509 ซึ่งโมเดลเป็นตัวอย่างเครื่องแบบข้าราชการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งในแต่ละกระทรวงจะมีความแตกต่างกันในส่วนของการแสดงสังกัดนั่นเอง สามารถ อธิบายตามโมเดลได้ ดังนี้

◇ เสื้อ (ชาย - หญิง)

เสื้อสีทึบก็คอพับ แขนยาวมีกระเป๋ายึดติดหน้าอกข้างละ 1 กระเป๋ามีแถบอยู่ ตรงกลางตามทางแนวตั้ง ไบปกกระเป๋ารูปมน ชายกลางแหลมตัวเสื้อผ่าอกตลอด ติดกระดุม ตามแนวอกเสื้อ 6 เม็ด (รวมกระดุมคอเม็ดบนสุด) ไม่มีจีบด้านหลัง

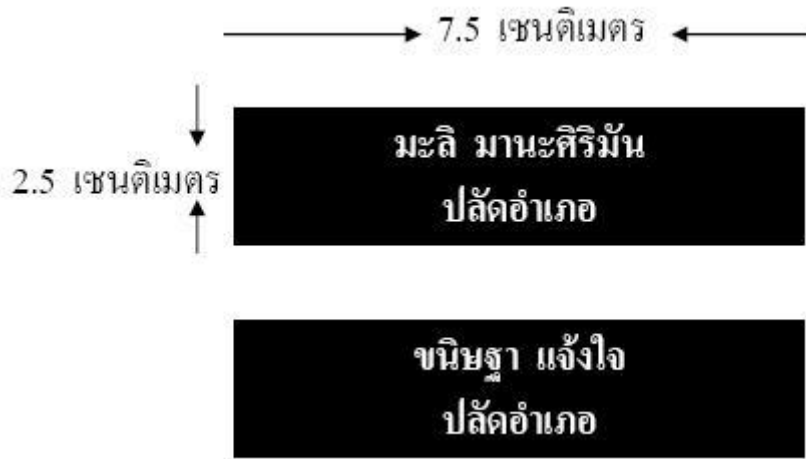
◇ กางเกง และกระโปรง

- กางเกงสีทากี ขายาว ขาตรง ไม่มีลวดลาย ไม่พับปลายขา กระเป๋าช้างตรง มีจีบด้านหน้าหรือด้านข้าง มีจีบหน้า หรือ ไม่มีก็ได้

- กระโปรงสีทากี ยาวปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อยห้ามปลายบานเป็นส้อม หรือตัดปลายยาวครึ่งน่อง มีตะเข็บหน้า 2 ตะเข็บ ตะเข็บหลัง 2 ตะเข็บ หรือไม่มีก็ได้ แต่ห้ามมีจีบรอบ

หมายเหตุ : การแต่งกายชุดสีทากี เป็นการแต่งกายของข้าราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นระเบียบคนละฉบับ ชุดปกติขาวไม่ใช่ข้าราชการก็แต่งได้

◇ ป้ายชื่อ

ป้ายชื่อ พื้นสีดำ แสดงชื่อตัว ไม่มีคำนำหน้า ชื่อสกุล และชื่อตำแหน่ง ไม่มีสัญลักษณ์และขอบขาว ติดที่หน้าอกเสื้อเหนือกระเป๋าด้านขวาประมาณ 0.5 เซนติเมตร

เข็มขัด ทำด้วยโลหะสีทอง เป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอนกว้าง 3.5 เซนติเมตร ยาว 5 เซนติเมตร มีครุฑอยู่ตรงกลางหัวเข็มขัด ขณะคาดเข็มขัด ห้ามคาดเข็มขัดปล่อยชายยาว ปลายเข็มขัดควรโผล่เฉพาะส่วนที่หุ้มด้วยโลหะเท่านั้น หรือ ไม่มีก็สอดซ่อนปลายไว้

◇ เครื่องหมายแสดงสังกัด

เครื่องหมายแสดงสังกัด จะมีความแตกต่างกันในแต่ละกระทรวงในส่วนของกระทรวงมหาดไทย จะมีลักษณะทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง เป็นรูปตราราชสีห์ (ห้ามเคลือบพลาสติก) ติดบริเวณคอเสื้อ ทั้งสองข้างหันหน้าเข้าหากันติดกลางปกเสื้อ

◇ รongเท้า

ชาย เป็นrongเท้าหุ้มส้น หรือหุ้มข้อ ทำด้วยหนัง หรือวัสดุเทียมหนังสีดำ หรือ สีน้ำตาล ไม่มีลวดลาย รongเท้าสีเดียวกับrongเท้า

หญิง เป็นrongเท้าหุ้มส้นปิดปลายเท้า หรือรัดส้นปิดปลายเท้า ทำด้วยหนัง หรือวัสดุเทียมหนังสีดำ หรือสีน้ำตาลไม่มีลวดลาย ส้นสูงไม่เกิน 10 เซนติเมตร รongเท้ายาวสีเนื้อ

ความรู้เกี่ยวกับแพรแถบเหรียญที่ระลึก (แพรแถบสี)

=====

◇ แพรแถบเหรียญที่ระลึก

หลายคนคงเคยสงสัยเวลาที่เห็นเครื่องแบบข้าราชการพลเรือน หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น บริเวณอกด้านซ้ายจะมีแถบสีลักษณะแตกต่างกันไป แล้วมันมีความหมายอย่างไร ติดไปเพื่ออะไร ติดเพื่อความสวยงามหรือเปล่า หรือว่าเป็นเครื่องแสดงวิทยฐานะ จากนั้นไป เพื่อนๆ คงจะได้เข้าใจกันมากขึ้นค่ะ

แถบ สีนั้นเรียกว่า "**แพรแถบย่อ**" ซึ่งจะกี่ชั้น ชั้นละกี่เหรียญก็ตามแต่ ซึ่งโดยทั่วไปจะมีชั้นละ 3 เหรียญ **แพรแถบ** ทำด้วยผ้าแพรแถบ ไม่มีพลาสติกหุ้มติดที่หน้าอกเหนือกระเป๋าด้านซ้าย ประมาณ 0.5 เซนติเมตร ในตอนต้นนี้จะกล่าวถึงแพรแถบย่อเหรียญที่ระลึกก่อนเพราะถือเป็นแพรแถบขั้นต้นที่สามารถประดับได้ เหรียญที่ระลึกประดับแพรแถบนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดเกล้าฯ ให้กรมธนารักษ์จัดสร้างขึ้นเพื่อเป็นที่ระลึกเนื่องในวโรกาสต่างๆจะใช้ประดับชุดปกติขาวในงานพิธีการหรือชุดปฏิบัติงาน (ชุดกากี)

◇ แพรวแถบเหรียญเครื่องราชย์อิสริยาภรณ์

◇ แถบจำลองเครื่องราชย์อิสริยาภรณ์

◇ เครื่องหมายอินทราฐนุประกอบเครื่องแบบพนักงานส่วนท้องถิ่น

ประเภทตำแหน่ง				อินทราฐนุและเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทราฐนุ	
ทั่วไป	วิชาการ	อำนาจการ	บริหาร	เครื่องแบบปฏิบัติราชการ	เครื่องแบบพิธีการ
ระดับ ทักษะพิเศษ	ระดับ ทรงคุณวุฒิ	ระดับสูง	ระดับสูง	๑ แล็บใหญ่ ๑ แล็บเล็กขมวด เพิ่มครุฑพ่าห์ 	ช่อชัยพฤกษ์ เพิ่มเส้นฐาน
	ระดับเชี่ยวชาญ		ระดับต้น		
ระดับ อาวุโส	ระดับ ชำนาญการพิเศษ	ระดับต้น		๑ แล็บใหญ่ ๑ แล็บเล็กขมวด 	ช่อชัยพฤกษ์
	ระดับ ชำนาญการ				
ระดับ ชำนาญงาน	ระดับ ปฏิบัติการ			๓ แล็บเล็ก แลบบนขมวด 	ช่อชัยพฤกษ์ มีดอก ๓ ดอก
ระดับ ปฏิบัติงาน				๒ แล็บเล็ก แลบบนขมวด 	ช่อชัยพฤกษ์ มีดอก ๒ ดอก

◇ เครื่องหมายอินทราฐนุประกอบเครื่องแบบลูกจ้ำงประจำ

ประเภทตำแหน่ง	อินทราฐนุและเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทราฐนุ	
	เครื่องแบบปฏิบัติราชการ	เครื่องแบบพิธีการ
ถูกจ้างประจำซึ่งได้รับค่าจ้างตั้งแต่อัตราเงินเดือนขั้นต่ำของข้าราชการพลเรือน ระดับ 6 ขึ้นไป 12,040 บาท ขึ้นไป และผู้ดำรงตำแหน่ง <u>ครูฝึกฝีมือแรงงาน</u> ชั้น 2, 3 ได้รับค่าจ้างตั้งแต่ 13,420 บาท ขึ้นไป	อินทราฐนุ 3 ซีด 	ดอกประจำยาม มี 3 ดอก และโบเทศ
ผู้ดำรงตำแหน่งหมวดฝีมือ หรือหมวดอื่น ๆ ยกเว้นหมวดแรงงานและหมวดกิ่งฝีมือ และได้รับค่าจ้างตั้งแต่อัตราเงินเดือนของข้าราชการพลเรือน ระดับ 3 ขึ้น 6,530 บาท แต่ไม่ถึงขั้นต่ำของอัตราเงินเดือนของข้าราชการพลเรือน ระดับ 6 ขึ้น 12,040 บาท และผู้ดำรงตำแหน่ง <u>ครูฝึกฝีมือแรงงาน</u> ชั้น 2, 3 ได้รับค่าจ้างตั้งแต่ 9,320 – 13,420 บาท	อินทราฐนุ 2 ซีด 	ดอกประจำยาม มี 2 ดอก และโบเทศ
ผู้ดำรงตำแหน่งหมวดกิ่งฝีมือ และได้รับค่าจ้างตั้งแต่ขั้นต่ำของอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน ระดับ 2 ขึ้น 5,310 หรือผู้ดำรงตำแหน่งหมวดอื่น ๆ นอกจากหมวดกิ่งฝีมือและหมวดแรงงาน และได้รับค่าจ้างตั้งแต่ขั้นต่ำของอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน ระดับ 2 ขึ้น 5,310 บาท – 6,530 บาท และผู้ดำรงตำแหน่ง <u>ครูฝึกฝีมือแรงงาน</u> ชั้น 1 ได้รับค่าจ้างตั้งแต่ 7,430 – 9,320 บาท	อินทราฐนุ 1 ซีด 	ดอกประจำยาม มี 1 ดอก และโบเทศ

อินทรรูปสำหรับผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น

=====
สำหรับการแต่งกายของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นจะมีลักษณะการแต่งกายเหมือนกับข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น เพียงแต่จะแตกต่างกันที่อินทรรูปสำหรับระดับเครื่องแบบผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นเท่านั้น ตามโมเดลต่อไปนี้

ผู้บริหารท้องถิ่น

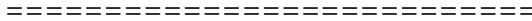
=====
เครื่องแบบปฏิบัติราชการ(สี kaki)

เครื่องแบบพิธีการ(ปกติขาว)

ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น

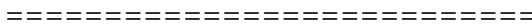
เครื่องแบบปฏิบัติราชการ(สีกากี)

เครื่องแบบพิธีการ(ปกติขาว)

- รองนายก
- เลขานุการนายก
- ที่ปรึกษานายก

สมาชิกสภาท้องถิ่น

เครื่องแบบปฏิบัติราชการ(สีกากี)

เครื่องแบบพิธีการ(ปกติขาว)

- เทศบาล
- อบต.
- เมืองพัทยา

ผู้ช่วยประธานสภาท้องถิ่น

=====

เครื่องแบบปฏิบัติราชการ(สีกากี)

เครื่องแบบพิธีการ(ปกติขาว)

- เลขานุการประธานสภาเมืองพัทยา
- ผู้ช่วยเลขานุการประธานสภาเมืองพัทยา

เครื่องหมายแสดงประเภทสำหรับผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น
(สำหรับติดชุดเครื่องแบบปฏิบัติราชการ(สีกากี)เหนือกระเป๋าเสื้อด้านขวา)

=====

องค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนตำบล

เทศบาล

อ้างอิงที่มาข้อมูลบางส่วนจาก :

- กฎกระทรวง ฉบับที่ 15 (พ.ศ. 2560) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2509
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร (สำนักงาน ก.ก.)

<http://www.thailocalmeet.com/index.php?topic=27192.0>

หมวกและหน้าหมวกสำหรับพนักงานส่วนท้องถิ่น

=====

- ข้าราชการชาย ข้าราชการชาย ให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีขาวบังหน้า บนหมอนสักหลาดสีขาว
  - ข้าราชการหญิง ให้ใช้หมวกได้ 2 แบบ
- แบบที่ 1 อนุโลมตามแบบหมวกของข้าราชการชายแต่เป็นทรงอ่อน
- แบบที่ 2 หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีขาว
- การสวมหมวกให้สวมในโอกาสอันควร”

คำถามที่พบบ่อยๆ : เกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบข้าราชการ

=====

1. วันรายงานตัวเพื่อเริ่มปฏิบัติราชการ (บรรจุครั้งแรก) ต้องใส่ชุดราชการหรือไม่ ?

ตอบ : ต้องใส่ชุดกากีแขนยาว คอพับ

2. ชุดข้าราชการ (สีกากี) สามารถใส่ในโอกาสใดบ้าง

ตอบ : ตามประเพณีนิยมจะขึ้นอยู่กับหน่วยงาน ว่ามีการส่งเสริมให้แต่งเครื่องแบบราชการหรือไม่ ยกตัวอย่างเช่น ในเทศบาล / อบต. จะนิยมใส่กันทุกวันจันทร์ หรือตามแต่โอกาสอื่นๆ เช่น ผู้ที่ต้องเข้าร่วมประชุมสภาท้องถิ่น

3. ชุดข้าราชการ (สีกากี) แขนสั้นและแขนยาว มีความนิยมใส่เช่นไร

ตอบ : ในปกติแล้ว ชุดข้าราชการ (สีกากี) แขนสั้น จะใส่ปฏิบัติราชการตามปกติทั่วไป ส่วนชุดข้าราชการ (สีกากี) แขนยาวนั้น จะใช้ในโอกาสที่ต้องการความสุภาพเรียบร้อยที่มากขึ้น เช่น วันรายงานตัว วันประชุมสภา วันรายงานตัว (โอน) ย้าย วันสอบเลื่อนระดับ

4. ในการถ่ายรูปชุดปกติขาวนั้น ข้าราชการที่ได้รับการบรรจุครั้งแรก สามารถติดแถบแพรแถบสีได้หรือไม่?

ตอบ : สามารถติดได้ เพราะแพรแถบสีนั้น คือ แพรแถบเหรียญที่ระลึก ซึ่งเป็นเหรียญที่ออกมา เนื่องในพระราชพิธีสำคัญๆต่างๆของประเทศไทยเพื่อเป็นที่ระลึก ซึ่งทุกคนสามารถประดับได้ โดยคนผู้นั้นจะต้องเกิดทันในปีที่มีการจัดพระราชพิธีนั้นๆ

5. แพรแถบสี ทำไมบางคนมี 3 ชั้น และบางคนมี 2 ชั้น

ตอบ : กระประดับ นั้น จะแตกต่างกันตามปี พ.ศ. ที่เกิด แต่ถ้าหากจะประดับเหรียญที่ระลึกที่ ออกมาก่อนปีที่เกิดก็ไม่เป็นไร ถึงแม้จะผิดหลักแต่ก็เป็นเรื่องเล็กน้อยปกติแล้วจะโดนมองข้าม ไปไม่มีความผิด อะไร เนื่องจากตามร้านมักจะทำแพรแถบที่เป็นแบบสำเร็จรูปมาซึ่งจะไม่มีทำไว้คนที่ เกิดในช่วงปีหลังๆ เพราะว่าทำออกมาแล้วสีไม่สวยคนไม่นิยมติดกัน

เรียบเรียงโดย : งานการเจ้าหน้าที่
สำนักปลัดเทศบาล